

Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Opricht op 12 november 1974

Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

KringNieuws

Hart voor Historie

Colofon

43e jaargang, nummer 5,
mei 2017
KringNieuws verschijnt
minimaal 8x per jaar

Secretariaat:

Venestraat 25, 4931 BM
Geertruidenberg
Telefoon: 0162-515569

e-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws

john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

29 september 2017

Mogelijk is er een extra
editie mei - september

Druk: Ergon, grafimedia te
Eindhoven

Afzonderlijke hoogtepunten:

Lezing actueel	1
Verslag lezing	2
Persbericht	3
De Heemdagen / boekverkoop	4
tentoonstelling	5
Divers nieuws / Met aandacht voor openingsexpositie	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Uitnodiging lezing: "De Zuiderwaterlinie"

Datum: donderdag 18 mei 2017
Spreker: Cor Knoop
Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelijjn'
Tijd: 20.00 uur

Op de foto Cor Knoop

Deze zomer organiseert de Oudheidkundige Kring een tentoonstelling in de Geertruidkerk over de Zuiderwaterlinie. In het kader daarvan geeft de heer Cor Knoop op donderdag 18 mei een lezing over de Zuiderwaterlinie.

De Zuiderwaterlinie is een van de waterlinies waarmee Nederland zich vanaf ca 1700 beschermd tegen aanvallen van vreemde mogendheden.

Meer bekend bij het grote publiek is de Hollandse waterlinie waarvoor onlangs de status van Unesco werelderfgoed is aangevraagd. De Hollandse waterlinie beschermt Holland op de oostflank, de Zuiderwaterlinie beschermt Holland op de zuidflank.

In tijden van oorlogsdreiging kon men het gehele gebied van de Linie onder water zetten.

De ideale waterdiepte was daarbij ca 40 cm. Te diep voor paard en wagen en te ondiep voor boten.

De vestingstad Geertruidenberg maakte ook onderdeel uit van de Zuiderwaterlinie, evenals de Houtse Linies. Deze laatste waren extra versterkingen op de hogere zandgronden omdat deze niet onder water konden worden gezet. In 1830 werd de Zuiderwaterlinie nog versterkt in verband met de Belgische opstand. Bij Geertruidenberg werd daartoe Fort Lunet gebouwd.

Op de foto, een weergave hoe dit werd onderhouden
(Bron Google)

De spreker Cor Knoop is bestuurslid bij de Heemkundekring Made en Drimmelen en zet zich in voor het behoud van de Houtse Linies, waar hij ook rondleidingen verzorgt.

De lezing vindt plaats in de Schattelijjn te Geertruidenberg, vangt om 20:00 uur aan.

De toegang is gratis ook voor niet leden

Een weergave van de Houtse Linie

Verslag lezing: Lezing “500 jaar Reformatie, Gennep een vrijplaats voor andersdenkenden”.

Datum: donderdag 20 april 2017
 Spreker: Prof. Dr. M. (Mieke) Hoogkamp-Korstanje
 Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schatteliin'

Voor een enthousiast publiek maar een wat tegenvallende opkomst begon Prof. Dr. M. (Mieke) Hoogkamp-Korstanje haar boeiende en ontluisterende lezing. Mogelijk heeft de verkeerde berichtgeving, betreffende de datum van deze lezing, u op het verkeerde been gezet we hopen dat u, ondanks de rectificatie, niet voor een “gesloten deur” heeft gestaan.

In haar inleiding schetste Mieke een beeld van de omstandigheden van de tijd rond 1500. Bepalend voor deze periode waren oorlogen, ontdekkingsreizen, renaissance, pest, reformatie en vluchtelingen.

Ook de weersomstandigheden werken niet mee, een kleine ijstijd (*lange strenge winters*) stormen deden oogsten mislukken met hongersnood tot gevolg. De oorlogen eisten veel slachtoffers en ontrok vele jongeren uit de gemeenschap waardoor de belastingdruk om deze oorlogen te bekostigen hoog was. Mensen leefden onder erbarmelijke omstandigheden met epidemieën en pandemieën tot gevolg.

Gennip vormde in die tijd een veilige haven voor vluchtelingen. Beide geloven leefden met respect naast elkaar. Deze tolerantie van “andersdenkenden” naar elkaar toe, heeft Gennip een voorsprong in de ontwikkeling en daarmee een grote welvaart gebracht.

Bedroevend is het wel te moeten constateren dat door de vele eeuwen heen de berichtgeving omtrent vluchtelingen en genocide tot heden ten dage niet is veranderd.

Na een woord van waardering door de voorzitter Jan van Gils en een onderonsje aan de bar ging een ieder weer huiswaarts. Het was een leerzame avond.

Op de foto, Prof. Dr. M. (Mieke) Hoogkamp-Korstanje.

De verfijning van het drukwerk had de ontwikkeling van social media tot gevolg. Betere scholing maakte mensen mondig en de spirituele revolutie kwam opgang. Er kwam meer kritiek op de armoede en hongersnood.

Hervormers zijn in die dagen populair en propaganderen een beter leven.

De belangrijkste personen uit deze tijd, Erasmus (1466-1536) een Nederlandse priester, een kosmopoliet had bijzondere gaven, was adviseur van Karel V Hendrik VIII, de hertog van Kleef en de paus. Zijn stelling was; “kijk naar de overeenkomsten niet naar de verschillen”

Maarten Luther (1483-1546) was een Duitse priester en gebruikte de door Erasmus geschreven vertaling van het evangelie als leidraad voor het leven. De publicatie, in 1517, van zijn stellingen werden niet geaccepteerd. De breuk met de kerk leidde tot de reformatie en tot de kerkelijke ban in 1520 en de rijksban in 1521

Luther was vogelvrij en dook onder valse naam onder. De vervolging van de “kettters” leidde in 1525 tot een massale vlucht van protestantse volgelingen naar veilige landen Engeland, Noord en Zuid Duitsland, Neder-Rijn, Polen en Noord Ierland.

foto Jan van Gils

Regionaal Archief Tilburg stoomt gemeenten klaar voor de digitale toekomst

Persbericht
 April 2017
 Regionaal Archief Tilburg

Op 30 maart en 5 april heeft Regionaal Archief Tilburg plannen van aanpak getekend met respectievelijk Drimmelen en Geertruidenberg over de aansluiting op een e-Depot. Dat staat voor elektronisch depot, een digitale opslag voor archiefdocumenten. De ontwikkeling van een e-Depot stond kort geleden nog in de kinderschoenen. Regionaal Archief Tilburg heeft vaart gezet achter de ontwikkeling van een systeem en is mogelijk het eerste archief in Nederland dat binnenkort een werkend e-Depot heeft, van waaruit de digitale archiefdocumenten via de website beschikbaar zijn.

Gemeenten werken steeds meer digitaal, dus zonder documenten op papier te bewaren. Na verloop van tijd worden deze digitale dossiers overgedragen aan een archiefbewaarplaats, die ze voor de toekomst opslaat, beheert, presenteert en preserveert. Een e-Depot is op zich te vergelijken met een analoog (lees: papieren) depot. Het grote verschil is echter dat de documenten in een e-Depot 'digital born' zijn. Ze zijn op digitale wijze aangemaakt en er bestaan geen papieren originelen van. Dat is wat anders dan het scannen van documenten, iets wat archieven nu op grote schaal doen. Bij het scannen wordt uitgegaan van een papieren origineel, dat óók bewaard wordt. In de Archiefwet is vastgesteld dat archieven altijd originelen bewaren. Bij 'digital born' documenten zijn het dus de digitale bestanden die als origineel worden beschouwd.

Een aparte categorie is het 'digital reborn' materiaal: oorspronkelijk op papier, maar gescand, waarbij het origineel op papier wordt vervangen voor het digitale exemplaar. De papieren versie wordt dan niet bewaard. Voor beide categorieën van documenten gaat Regionaal Archief Tilburg de opslag en het beheer aanbieden op een manier die past binnen de Archiefwet.

Belangrijk bij een e-Depot is dat elk document kenmerken meekrijgt als het wordt opgeslagen, zogenoemde 'metadata'. Door die data is elk document snel en eenvoudig terug te vinden. Dit vereist een andere werkwijze van de gemeenteambtenaren die de documenten aanmaken, maar het levert daarna heel veel tijds winst op voor degenen die het document gebruiken. Dat geldt zowel voor de collega-ambtenaren als voor de latere archiefonderzoekers die het document willen raadplegen. Nog een groot voordeel: documenten in een e-Depot zijn snel en eenvoudig via een website te bekijken, zonder naar een archief te hoeven reizen, stukken op te vragen, ze uit een depot te halen etc. Bij het traditionele archief moet altijd een inventaris gemaakt worden om te weten wat er in een archief zit en waar welk stuk teruggevonden kan worden. Bij een e-Depot is het (vaak achteraf) maken van zo'n inventaris niet meer nodig, omdat er vanaf het begin al metadata aan gehangen zijn.

Met Drimmelen en Geertruidenberg start Regionaal Archief Tilburg nu een fase van twee jaar, waarin in drie fasen de gemeenten worden aangesloten op het e-Depot. In de eerste fase gaat het voornamelijk om 'digital reborn' materiaal dat wordt opgenomen. In de tweede fase wordt het document-systeem van de gemeente aangesloten op het e-Depot in Tilburg, waarbij 'digital born' materiaal wordt overgebracht. In de laatste fase gaat het om het uitplaatsen van dossiers, zonder dat er feitelijk wordt overgedragen. Het archief neemt dan digitale dossiers in beheer, die de gemeente nog kan raadplegen.

Regionaal Archief Tilburg heeft ook de archieven van de gemeenten Tilburg, Oisterwijk, Oosterhout, Dongen, Hilvarenbeek, Gilze en Rijen, Baarle Nassau, Alphen en Chaam, Loon op Zand, Goirle in beheer. De verwachting is dat in 2020 alle twaalf gemeenten uit het werkgebied zijn aangesloten op het e-Depot. Het archief ontwikkelt het systeem achter het e-Depot samen met de firma Picturae. Verschillende archieven in Nederland hebben al interesse getoond. De nu ontwikkelde techniek kan voor meerdere archieven de mogelijkheid bieden een e-Depot te beginnen.

Leidt het elektronisch depot ertoe dat er papieren archief weggegooid gaat worden? Nee, zeker niet! De twaalf kilometer aan archiefmateriaal die nu in de depots liggen opgeslagen zijn originelen, en die status kan nooit vervangen worden door een digitale variant. De archiefkasten bij de gemeenten zullen wel leger worden: de laatste papieren archieven worden in de komende twintig jaar overgedragen en daar komt geen nieuw papieren archief voor terug. Wat enorm in omvang zal groeien is de digitale opslag van dossiers. Regionaal Archief Tilburg ziet uit naar deze nieuwe manier van werken en ziet de toekomst van het digitaal opslaan, beheren en presenteren van archieven met vertrouwen tegemoet.

ondertekening overeenkomst e-Depot Geertruidenberg Gert-Jan de Graaf met Marcel van Ree

Uitnodiging voor Brabantse Heemdagen 3 en 4 augustus 2017 in Cranendonck

Dit jaar worden de 69e Brabantse Heemdagen gehouden op donderdag 3 en vrijdag 4 augustus 2017 in de Gemeente Cranendonck bestaande uit de kernen Budel, Budel-Dorplein, Budel-Schoot, Gastel Maarheeze en Soerendonk in het uiterste zuidoosten van Noord Brabant.

Er zijn dag vullende programma's welke per auto, fiets en wandelend plaatsvinden.

De kosten voor deelname aan deze heemdagen bedragen € 95,00 per persoon en zijn inclusief lunches en diners. Consumpties zijn voor eigen rekening.

De diverse programma's lopen dagelijks van 's morgens 8.00 uur tot 's avonds 21.00 uur.

De sluitingsdatum voor inschrijving is uiterlijk 31 mei 2017.

Belangstellende voor meer informatie over het programma en inschrijfformulieren, kunnen zich melden bij bestuurslid Chris van den Heijkant 0162-520519n of via email c.w.vandenheijkant@casema.nl

Verkoop overtollige boeken uit OKG bibliotheek 12e Selectie

Wegens doublures, ruimte gebrek en heroverweging van het soort titels in onze OKG bibliotheek, zijn een aantal boeken overtollig geworden.

Het bestuur heeft besloten deze boeken te koop aan te bieden aan de leden van de Kring maar ook andere kunnen hiervoor in aanmerking komen. Leden gaan echter voor!

Omdat het vaststellen van een prijs voor de boeken moeilijk is, is besloten ze te verkopen aan de hoogste bieder. De biedingstermijn loopt tot één maand na de verschijningsdatum van deze editie van het KringNieuws.

Om een indruk te krijgen welke boeken te koop zijn, zullen de titels met informatie over de inhoud etc., met enige regelmaat in het KringNieuws te koop worden aangeboden.

Geïnteresseerden kunnen voor meer info en een eventueel bod, contact opnemen met bestuurslid Chris van den Heijkant telefoon:0162-520519 of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Hieronder de twaalfde selectie

Titel: Brabantse Almanak 1995-1997-1999-2004

Auteur/Uitgever: In-Tekst Deurne

Inhoud: Feitelijkheden uit Noord Brabant

Afmetingen: 13 x 9,5 cm

Pagina's: 256

Titel: Jaarboekje voor Geschiedenis en Oudheidkunde van Leiden en omstreken 1961

Auteur/Uitgever: A.J.Sijthoff

Inhoud: Geschiedenis Leiden

Afmetingen: 20,5 x 15 cm

Pagina's: 164

Titel: De R.K. Kerk en Nazi Duitsland

Auteur/Uitgever: Guenter Lewy

Inhoud: Overzicht van de Kerk en Hitlers Derde Rijk

Afmetingen: 21 x 13 cm

Pagina's: 526

Titel: Tuinhuizen in Friesland

Auteur/Uitgever: R.J. Wielinga

Inhoud: Beschrijving tuinhuizen in Friesland

Afmetingen: 26,5 x 19 cm

Pagina's: 76

Titel: Nederlands Bouwkundig Erfgoed 2008

Auteur/Uitgever: IJssel Media Groep

Inhoud: Beschrijving bouwkundig erfgoed

Afmetingen: 21 x 15 cm

Pagina's: 227

Titel: Vrede van Munster 1648

Auteur/Uitgever: Rebecca Müller

Inhoud: Scheiding tussen de Nederlande en Staats Brabant compleet met bronnen

Afmetingen: 30 x 21 cm

Pagina's: 58

Titel: Mechteld toe Boecop

Auteur/Uitgever: Jan Laures Siesling

Inhoud: Iconografische studie van Mechteld

Afmetingen: 23 x 18 cm

Pagina's: 88

Titel: Britisch Museum Guide

Auteur/Uitgever: Trustees of Britisch Museum Londen

Inhoud: Gids voor het museum in de Engelse taal

Afmetingen: 24 x 19 cm

Pagina's: 295

POP UP OF HET BEWEEGBARE BOEK

*een vrolijke tentoonstelling in drie dimensies in
Museum De Roos in Geertruidenberg*

Deze zomer is er in Museum De Roos een bijzondere tentoonstelling te zien die is gewijd aan het beweegbare boek, ook wel pop-up boeken genoemd. Ze zijn

afkomstig uit de collectie van Ruud Ringers, kunsthistoricus en beeldhouwer, die al veertig jaar bezig is een encyclopedische verzameling aan te leggen analoog aan de Kunst en Wonderkamers van de 16e eeuw, de zogenaamde 'rariteitenkabinetten'.

De eerste beweegbare boeken stammen uit de dertiende eeuw. Deze boeken hadden vaak een wetenschappelijk of educatief karakter. Zo werden uitklaprenten gebruikt om berekeningen of landkaarten te tonen en roterende schijven maakten de werking van het heelal inzichtelijk of gaven de paasdatum aan.

De eerste boeken waarbij de beweging een essentieel onderdeel uitmaakte van de beleving van het boek waren de 'speelboeken' uit het begin van de negentiende eeuw. Hierin kan je door deurtjes te openen of aan strookjes papier te trekken, nieuwe scènes tevoorschijn toveren en figuren in beweging brengen.

De werkelijke pop up boeken, waarbij de voorstelling vanzelf omhoog komt wanneer de bladzijde wordt omgeslagen, bereikten in de twintigste eeuw een ongekende populariteit. Sprookjes, de dierenwereld, architectuur, stripfiguren en beroemdheden als Elvis Presley en de Beatles komen tot leven in ingenieuze papieren 3D constructies.

Ook kunstenaars lieten zich inspireren door de pop up: zo laat Andy Warhol, icoon van de pop art, in de jaren '60 onder andere een blikje tomatenpuree rechtop staan in zijn Index Book en ging de tentoonstelling van Elisabeth Murray in het Museum of Modern Art in New York vergezeld van een catalogus met pop-ups van haar werken.

Beweegbare boeken zijn allang niet meer voor kinderen alleen. Boeken over steden als Berlijn en New York, over architectuur, de deeltjesversneller of de personal computer richten zich duidelijk tot een volwassen lezerspubliek en dat geldt zeker ook voor de erotica met boeken als de Pop-up Kama Sutra, The Pop-up Book of Sex of Jeux t'aime.

Af en toe vinden er tentoonstellingen plaats van beweegbare boeken zoals in Museum Van Gijn in Dordrecht en later in Museum Meermanno in Den Haag en het Veluws Museum Nairac in Barneveld.

Door de beperkte ruimte zal de tentoonstelling in Museum De Roos bescheiden van opzet zijn maar wordt wel het brede spectrum van het beweegbare boek getoond, zowel speelboeken als leerboeken of boeken die dat allebei tegelijk zijn en dat is natuurlijk het beste: mijn spelen is leren.

Expositie van Ruud Ringers

POP UP OF HET BEWEEGBARE BOEK

Museum De Roos - Geertruidenberg
6 mei t/m 30 september 2017

www.museumderoos.nl

DIVERS NIEUWS

Ledenvaria:

Agenda:

- **Lezingen Oudheidkundige Kring**
19 oktober lezing titel nog niet bekend
16 november lezing Femke Deen over de vrouwen van Willem van Oranje
21 december lezing Jan Schippers over Symboliek in de kerststal.
- **Vergadering bestuur OKG** 11 mei 2017
-
- **Erfgoed Academie Brabant:** cursus 'Regionale Geschiedenis' 30 januari 2017 - 12 juni 2017
<http://www.erfgoedbrabant.nl/kennisplatform/activiteiten/erfgoed-academie-brabant-cursus-regionale-geschiedenis/>
- **28 jan 2017 t/m 14 mei 2017 Opgegraven Strijd**
Uniek bezoek publieke opgraving NM Kamp Vught!
<http://www.hetnoordbrabantsmuseum.nl/bezoek/entoonstellingen-activiteiten/tentoonstellingen/opgegraven-strijd/>
- **20 mei 2017 De Erfgoedfair komt naar Brabant**
Als eigenaar/bewoner of enkel liefhebber van jaren '30 woningen, landhuizen, boerderijen, oude industriecomplexen en ander erfgoed kunt u uw hart ophalen op de Erfgoedfair. In de Generaal De Bonskazerne te Grave
<http://www.erfgoedbrabant.nl/actueel/agenda/2017/de-erfgoedfair-komt-naar-brabant/>
- **03-06-2017 - 05-06-2017 Vestingstedendagen**
<http://www.vvggeertruidenberg.nl/index.php?prefab=activiteitenkalender&activiteitID=813&maandkeuze=6&jaarkeuze=2017>
- **Brabantse Heemdagen 2017:**
donderdag 3 en vrijdag 4 augustus in Cranendonck (Budel en Maarheeze c.a.)

- **De officiële opening van de Zuiderwaterlinie tentoonstelling in de Geertruidkerk is op zaterdag 3 juni om 16 uur.**

Alle leden van de Oudheidkundige Kring zijn daarbij van harte welkom.

Van onze bibliotheek

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren welke in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Anne v.d.Berg-ter Schure of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Een overzicht van deze bladen treft u hieronder;

- De Klok Heemkunde kring Made
- De Mulder Heemkunde kring Gilze Rijen
- De Wazerwijen Heemkunde kring Dongen
- Engelbrecht van Nassau Heemkunde kring Breda
- De Búrt Heemkundekring Hooge en Lage Zwaluwe
- Effe Lústere Heemkunde kring Werkendam
- De Waterschans Heemkunde kring Bergen op Zoom
- Met gansen trou Heemkunde kring Heusden e.o.
- De Koerier Brab. Heem en Erfgoed Brabant
- Holland Historisch tijdschrift
- Immaterieel erfgoed
- Saillant Stichting Menno van Coehoorn
- Westerheem Nederlandse Archeologie
- Zuidwesterheem Archeologie Zuidwest Nederland
- Vitruvius Vakblad voor erfgoed professionals
- Terra Cognita Archeologische vereniging Land van Heusden en Altena
- Archeologisch Magazine
- InBrabant tijdschrift van ErfgoedBrabant

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruidenberghe,
Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr. 6 is **NB**. Het KringNieuws valt dan in de week van **NB in de bus**. PS het volgende KringNieuws wordt een extra editie tbv de expositie, data nog Niet Bekend.

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via de email verzonden.

Tip: kent u iemand in uw omgeving die geen email-adres heeft druk de NieuwsFlits even af en doe die dan bij deze persoon in de bus.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus geen opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar **John François:**
john.francois@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
De redactie